

НЕМА ДА ОСТАНЕМЕ ПА РЕГИОН СО СЛАБА НАС

■ Разговорот го водеше: Елизабета АНДОНОВСКА

☀ Пред одреден период Општина Радовиш беше пример како треба да изгледа една успешна општина, особено во финансиски поглед. Денес, како и повеќето општини во Источна Македонија, и таа се соочува со евидентен недостиг на пари. Господине Велков, како од позиција на сегашен градоначалник би ја претставиле моментната слика на Општината, односно со каква реална ситуација во сите сфери на општественото живеење се соочивте кога ја презедовте оваа функција?

ВЕЛКОВ: На почетокот од мојот мандат, од 15 април 2005 година, затекнав финансиски проблеми, општинска сметка со долгови и судски забрани. Наскоро настапи и блокада на сметката од страна на ЕСМ поради неплатени обврски од уличното осветлување. Тогаш ми беше нефатливо како може да те тужи некој кој требало да ги собира средствата, да бара средства кои тој самиот требало да ги наплати. Наскоро таа апсурдна ситуација ми стана јасна, дека е иста за сите општини, а со неа и денес се среќаваме.

Со новата територијална поделба кон Општина Радовиш се припои Општина Подареш. Нејзиното згаснување бараше и правно регулирање, а со тоа и преземање на сите финансиски обврски од наша страна.

Почетокот на работата на градоначалникот и на Советот беше насочена кон регулирање и ставање во правни рамки на новонастанатиот процес на децентрализација и постапно преземање на надлежностите кои со Законот за локална самоуправа ни беа дадени.

Потребно беше да се изготват и да се донесат прописи од фискалната политика, а и утврдување на даночната политика и останатите комунални такси за сега децентрализираната Општина.

СИВЕН И "ВОЗРАСЕН" ЕЛЕНОСТ

Господинот д-р Роберт Велков е роден на 10.10.1956 година во Радовиш. Основно и средно образование завршил во родниот град. Дипломирал на Медицинскиот факултет во Скопје, а специјализирал во областа на интерната медицина. Зад него е дваесетгодишно работно искуство како лекар. Во текот на лекарскиот работен век повеќе од пет години работел во сега веќе укинатата Општина Подареш.

Во текот на долгогодишното извршување на оваа благородна професија, покрај водењето постојана грижа за здравјето на неговите пациенти, д-р Роберт Велков извршувал и значајни функции во општествениот живот на Радовиш како, на пример, претседател на самоуправната работничка контрола, началник на Специјалистичко-консултативната служба, претседател на Управниот одбор и други одговорни задачи во Јавната установа "Здравствен дом" во Радовиш.

Сега тој е првиот човек на Општина Радовиш. Еве како тој ги гледа моментните состојби и перспективи на оваа Општина, како и плановите за нејзино успешно функционирање.

Сите потребни прописи се донесени и се во функција на процесот на децентрализација кој тече во континуитет.

 Кои цели си ги поставивте пред себе кандидирајќи се за градоначалник и со какви амбиции настапивте пред електоратот, а на што би се свеле реалните можности планираното и зацртаното да го реализирате?

ВЕЛКОВ: Како кандидат за градоначалник на ВМРО-ДПМНЕ имав изборна програма заснована на реални основи и на потребите на граѓаните од Општината. Резултат на тоа е добиената доверба од граѓаните, која не треба да се изневери. Пред мене имам мандат во кој ќе се трудам да ја остварам оваа програма и покрај тоа што постојат финансиски проблеми. Имам чувство дека општините сакаат и се трудат да го спроведат овој процес, но на ниво на централната власт нема интерес за тоа да им се дозволи на општините поголема самостојност, особено финансиска.

Проблемот сигурно ќе ескалира од 1.1. 2006 година кога сите обврски од процесот на децентрализација ќе бидат на товар на општината и кога ќе се увиди дека законски утврдените извори на приходи се недоволни за функционирање на сите надлежности на општината.

Од друга страна, пак, ќе мора да се промени начинот на работа и мислењето на општинската администрација и советот на општината за вистинските потреби на граѓаните, за собирањето средства, за квалитетот и брзината на услугата, за правилното информирање итн.

На граѓаните им ветив побрз локален економски развој, побрза изградба на потребната инфраструктура и, пред сè, подобри услови за развој и економски подобра иднина.

МЕНУВАЊЕ НА МЕНТАЛНИОТ СКЛОП ЗА ДЕЦЕНТРАЛИЗАЦИЈАТА

 Македонската децентрализација има повеќе болни точки. Како во Општина Радовиш се чувствуваат ефектите и контраефектите од неа? Дали може да се каже дека во општинскиот буџет од централно на локално ниво се прелеаја некакви наменски средства? Како позитивното работење на неколкуте стопански објекти, од различни видови, ќе помогне во создавањето поинакви можности за напредување?

ВЕЛКОВ: Веќе спомнав дека има потреба од промена во менталниот склоп на пристапот и размислувањето за децентрализацијата, како наш така и на граѓаните. Многу еуфорично беше најавен процесот на децентрализација, па граѓаните добија впечаток дека од 1 јули 2005 година сите свои административни потреби ќе можат да ги добиваат во локалната самоуправа. Намерно или ненамерно многу не се истакнуваше вистината дека тој процес ќе трае подолго, а најмалку две години ако сè се одвива според предвиденото.

Општина Радовиш располага со човечки интелектуален потенцијал за потребите на процесот на децентрализација, но не е доволно технички опремена за овој процес и потребни ни се финансиски средства.

Засага во Општината нема многу донации. Опфатени сме со минимален дел од набавка на опрема само за потребите на урбанизмот, заради побрзо и поквалитетно извршување на работата. Со донациите и државните дотации во дејноста образование, култура, социјална заштита, не сум задоволен. Тоа е минимално за извршување на овие дејности, толку минимално што е трошка во однос на потребите на квалитетот.

Законски утврдените дотации не ги задоволуваат потребите на институциите кои ги преземаваме. На почетокот Општината се среќаваше со проблемот на обезбедување средства за греење во училиштата, моравме сите општини да го истакнеме проблемот за немање средства во општините за тоа, па да бидат обезбедени пари од републичкиот Буџет. Можеби намерно нам на градоначалниците од опозицијата ни сервираат одредени проблеми, недоволно нè информираат, или тоа се прави со задоцнување за да покажеме неможност за нивно решавање и неспособност да го спроведеме процесот на децентрализација. Тоа нема да се случи, овој процес ќе се спроведува без застој.

 Советот на Општина Радовиш е составен од претставници од различни партии. Како тој функционира како општински орган, дали има опструкции или, пак, сите негови членови се едногласни во одлуките кои се однесуваат на подобрување на сите сегменти?

ВЕЛКОВ: Советот на Општина Радовиш е составен од повеќе политички партиципенти, кои имаат различни политички ставови, гледања, размислувања и убедувања. Апсурдно е да се мисли дека можат да бидат истомисленици па и да се од иста политичка партија. Тоа се советници кои, покрај својата политичка определба, позиција или опозиција во Општината, се луѓе со сопствен разум и мисла за развој на својата општина и моето досегашно убедување е дека тие даваат свој максимален придонес во работата, како во комисиите, така и во самиот Совет на Општината.

Сите политички партии и нивните сегашни претставници

Радовиш е град со долги историски, културни, чаршиски, занаетчиски и стопански традиции, чии главни белези се огледуваат низ неколку значајни сфери карактеристични за егзистенцијата на Радовиш.

Во таа смисла, една од најзначајните е сферата на земјоделството, со кое се занимава околу 80 отсто од населението со доминантна застапеност на квалитетен тутун од сортата "Јака". Како резултат на ова, Радовиш е познат по тутунското претпријатие "Јака Табак", а сè повеќе и со производството на здрава храна, пред сè, во сферата на градинарските, житните и овошните култури и во сферата на сточарството.

Значајни егзистенцијални сфери се и рударството, филигранството, текстилот, дрвопреработувачката индустрија и трговијата. Секако, при ова неодминливо е да се спомнат единствениот рудник за бакар и злато во Македонија - "Бучим" и "Голдмак" - македонска златарница и веќе познатите модни конфекции: "Супер Хит", "Конели", "Марди", "Мартекс", како и "Финеса" и "Фертекс".

Во сферата на конзервната индустрија сè повидлив е подемот на производното-трговско претпријатие "Тргоинженеринг", а во сферата на месната индустрија, постоењето и успешната работа на претпријатието "6-ти Ноември".

Во производството на металната галантерија познато е и претпријатието "Металпромет", а во секторот на индустриското машинство претпријатието "Семи".

Како позначајна фирма во мелничко-пекарската сфера е и претпријатието "Балкан промет", а во трговијата, трговските претпријатија "Маком Треф" и Радовишки пазар".

Во Радовиш работат и 8 активни градежни фирми, меѓу кои најдоминантна е "Бетон ГТД".

Во делот на козметиката, фармацевтиката, парафармацевтиката и диететиката се бележи постоењето на претпријатието "Јака 80", а во рамките на производството на декоративни и плиш ткаенини сè уште се одржува и најстарата фабрика во Радовиш - "Декортекс".

Од областа на графичката дејност тука е и првата приватна печатница "Данимак", која егзистира веќе дванаесет години.

во Советот на Општина Радовиш, во локалните избори ветуваа подобра иднина и економски развој. Значи, имаме иста цел, но пристапот и методот за остварување на целта може да се разликува само во нијанси. Затоа во остварување на целта наречена подобра иднина и за подобро уредена општина, не смее да има подвоеност, која не може да се надмине. Опструкција може да има, но јас тоа го гледам како слободно искажана мисла, идеја која може да е партиска или лична на човекот како граѓанин. Ако тоа треба да е опструкција не треба да нè загрижува зошто е можеби пат кон подобро решение. Секој предлог заслужува внимание.

ПЛАНИРАНИ МЕРКИ ЗА ОПШТИНСКО ЗАЗДРАВУВАЊЕ

Вие по професија сте лекар, омилен меѓу пациентите. Како планирате да ја "излекувате" лошата здравствена состојба на Општината?

ВЕЛКОВ: Навистина, поблагородна професија од грижата за здравјето на луѓето и лекувањето нема, и искрено ви благодарам што ме окарактеризиравте како омилен лекар меѓу пациентите.

Следејќи ја оваа моја професионална и хумана етика, јас се надевам дека епитетот "омилен" ќе го заслужам не само како лекар, туку и како градоначалник. За таа цел, јас и во моите претходни одговори во ова интервју ви дадов лепеца од мои видувања и идеи за подобрување на "здравјето" на Општината и за креирање и практикување на една нова филозофија за остварување на пошироките интереси на граѓаните од Општина Радовиш.

Во таа смисла сакам да апострофирам дека мојот план за 2006 година како градоначалник е да направам сè за да се оствари мојата програмска цел - локалната самоуправа и општинската администрација да станат вистински сервис за граѓаните во сите сфери од надлежност на Општината.

Првиот потег во тој домен ќе биде воведувањето едношалтерски систем во кој документите ќе "шетаат од канцеларија до канцеларија", а не граѓаните. Со ова директно ќе се постигне ефектот од брза и квалитетна услуга на граѓаните.

Но, се разбира, едношалтерскиот систем ќе биде само врв на севкупната активност и на мене како градоначалник и на општинската администрација, а се разбира и на работата на Советот којашто, како во огледало, ќе се одразува токму преку функционирањето на едношалтерскиот систем.

Еден, исто така, голем фактор за ефикасна општина е и брзиот и благовремен проток на информации меѓу граѓаните и општинската администрација со градоначалникот и Советот, за што веќе презедов некои мерки и постапки, и слободно можам да речам дека навистина вложувам голема енергија во комуникацијата со граѓаните и во Општината, но и на терен и во директни средби со граѓаните. Во таа смисла ќе направам сè со цел и преку општинско гласило и други форми на информирање, пред сè, граѓаните да бидат информирани за работата и за плановите на Општината, но и да се примат сите иницијативи и предлози од граѓаните до Општината.

Во контекст на "оздравувањето" на Општината, исто така, од моја страна се поставени цврсти основи за разработување на локалниот економски развој, за што во функција е ставена и Канцеларија за локален економски развој, која има задача максимално да работи во обезбедувањето на сите претпоставки за поттикнување на локалниот економски развој во сите неговии сфери. Исто така, направив и подготовки за активирање на невладиниот НВО-сектор, особено во оние сфери преку кои можат да се привлечат и да се добијат странски донации, како што е примерот и со донацијата на УНДП за реновирање на библиотеката "Браќа Миладиновци".

И покрај сите финансиски тешкотии, кои ни се наметнуваат како обврски произлезени од процесот на децентрализација, сметам дека Општината може многу порационално да работи за што, исто така, имам преземено повеќе активности, со цел максимално да се искористат и сите внатрешни резерви за "заздравување" на Општината.

На крај, би сакал да нагласам дека лично инсистирам и барам од општинската администрација многу поголема иницијативност и изработка на планови и проекти, како во сфе-

Како едно од ретките македонски гратчиња со рана средновековна историска традиција, современиот Радовиш со својата местоположба претставува модерен урбан амфитеатар сместен во потковицата на Радовишката котлина, во подножјето на Плачковичкиот планински масив во југоисточниот дел од Република Македонија.

рата на урбанизмот и инфраструктурата, така и во општествениот сектор, а сè со цел постојано да сме мобилни и подготвени за прилив и влез на средства од Општината и од државата, но и од странски донации.

Бидејќи ова прашање имплицира уште многу одговори, на крај само би сакал да нагласам дека како што "една ластовичка не ја прави пролетта", така и општината или градоначалникот сами по себе ништо нема да направат, ако ние заеднички не се обидеме сè ова што претходно го нотирав да го одработиме и да го постигнеме. Во таа смисла сакам да нагласам дека како и во здравството, лекарот не може да му помогне на пациентот, ако и кај пациентот не постои силна желба, но и самодисциплина на патот на оздравувањето.

ФАКТИЧКА СОСТОЈБА И ПЕРСПЕКТИВИ

Колку територија, населени места и население опфаќа Општина Радовиш? Каква е социјалната структура на тамошните жители?

ВЕЛКОВ: Општината зафаќа територија од 499,48 километри квадратни и има вкупно 28.244 жители. Има 37 катастарски места од кои само 21 е активно населено место. Не можам да кажам дека не сме социјална општина, невработеноста е на високо ниво. Процентот на вработеност и на невработеност е променлива вредност и во услови во кои живееме најбитно е да се создаваат предуслови за отворање нови работни места. Можности за тоа гледам во отворањето на повеќе стопански капацитети, како мали, средни и големи претпријатија, потоа во повисоки плати за вработените и секако отворен пласман на произведеното. Инаку, целата моја заложба е да се создадат вакви можности за развој на стопанството, и зголемување на приходите на Општината.

На територијата која ја зафаќа Општина Радовиш се наоѓаат повеќе рурални средини. Дали се направени планови за нивно ревитализирање, односно дали Општината ќе преземе свои конкретни активности за унапредување на земјоделското производство, планирање на производите, кои би се класифицирале како здрава храна, а исто така, и активирање на селскиот туризам од каде што сепак населението би можело да обезбеди некаква егзистенција?

ВЕЛКОВ: Населението во Радовиш претежно се занимава со земјоделско производство и во некои семејства тоа е единствена животна егзистенција, скромна потреба. Инаку, кај нас се произведува еколошки здрава храна и тоа ни е приоритет кој треба да се истакне при пласманот на производите во земјата и во странство.

Се чувствува потреба од организиран откуп на производите и од повеќе преработувачки капацитети. Засега само една фирма во Радовиш врши конзервирање и преработка на земјоделските производи кои се пласираат и во странство.

Во моментот нема некој посебен интерес за селскиот туризам. Во Општината има села на планината Плачковица, тука е и селото Смиљанци. За жал, тоа се села со голема миграција,

останати се само стари лица, а за ваков туризам се потребни луѓе кои умеат и имаат желба, односно за тоа се потребни услови - почнувајќи од инфраструктура, потоа услуга, презентација, реклама итн., што реално е работа за помлади луѓе.

 Радовиш и неговата околина можат да се вбројат меѓу ретките градови кои располагаат со монументален објект, како што е црковно-соборниот храм "Св. Троица", чија изградба ја финансираше Вашиот сограѓанин, господинот Гуштеров. Ова импозантно здание би можело да го привлече и вниманието на посетителите од земјава и пошироко, а што би имало соодветен финансиски ефект за градот...

ВЕЛКОВ: Храмот "Св. Троица" е прекрасен објект, кој на градот му го подари нашиот сограѓанин Ристо Гуштеров. Црквата е веќе знаменитост по која Радовиш е препознатлив. Таа е дел од нашата скромна туристичка понуда. Организирано доаѓаат посетители од земјава и од странство, а ќе се трудиме преку туристичките агенции оваа црква да биде дел од понудата на

туристичката мапа на Македонија. Тоа го гледам како едно поголемо здружување на општините од регионот исток, кој избилува со атрактивни објекти и недопрени природни богатства, кои можат да бидат видени преку организирани ученички екскурзии за подобро запознавање на државата во која живееме.

 Рудникот "Бучим", некогашниот симбол за рударскиот град, денес е во незавидна ситуација... Воедно градот се преориентира и кон текстилното производство и станува препознатлив како моден центар...

ВЕЛКОВ: Стопанството во Радовиш се препознава преку повеќе текстилни капацитети, кои успешно работат и се познати во земјава и во странство. Тоа се конфекциските куќи "Марди" "Мартекс", "Маркос", "Конели", "Супер Хит", "Финеса", чевларската фабрика "Мавид", односно имиња за кои се слуша, нека ми простат оние кои не ги спомнав, но во Радовиш има повеќе текстилни капацитети. Од неодамна работи и една грчка конфекција, која ќе вработи околу 400 лица, со што до некаде ќе се ублажи состојбата со невработеноста во Општината. Тоа е за поздравување, бидејќи повеќето големи капацитети по кои Радовиш беше препознатлив се затворени или работат со намален капацитет.

 Дали преземате конкретни активности за вклучување во одредени проекти, кои ги финансираат странски институции, а се однесуваат на традиционалните стопански дејности. Можно ли е да се подобри незавидната состојба барем во поглед на инфраструктурата?

ВЕЛКОВ: Нашата насоченост кон донаторите е најмногу за проекти од инфраструктурата и тоа за потреби по населените места, за изградба на водоводна мрежа, фекални канализации,

Новиот комплекс "Шампион" со олимписки базен и СРЦ "25 Мај" му дадоа нов ритам на забавниот и спортско-рекреативниот живот на градот, а нудат и големи претпоставки за одржување државни и меѓународни спортски манифестации, кои и досега на светски ранг се одржуваа во градот Радовиш.

улицы, уредување на плоштади, проширување на јавното осветлување, места за автобуски и такси стојалишта, набавка на механизација за одржување на комуналната хигиена, контејнери за собирање смет, цистерни и друга механизација за чистење на улиците и за расчистување на локалните патишта во зимскиот период, потоа за потребите на противпожарната служба итн.

 Господине Велков, постои ли добра политичка волја за ревитализирање на општините во Источна Македонија, каде што значително се чувствува назадување. Дали коректно ќе се спроведува децентрализацијата или повторно ќе има обиди преку неа да се прави претпарламентарен избран маркетинг?

ВЕЛКОВ: Политичка волја за ревитализација на општините во Источна Македонија мора да има. Точно е дека Источна Македонија назадува, ни се случува незапомнета миграција на работоспособното население. Младите сè помалку се задржуваат, а интелектуалците бараат работа која е платена според придонесот кој го даваат во работата и незадоволни сè повеќе гледаат иднина во странство. Тоа е реалност, појава која треба да ја спречиме за да не останеме пасивен и "возрасен" регион со слаба населеност.